

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

Армиин генерал **ЧЕРНЯХОВСКИДО**

БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд мо-
сковский фронт болон явган сэрэгүүдэй
дээр бэрхээр хэжэ, түмэрзай т-
Гродненско зүгтэ немецүүдэй
газарай шухала түшэг тулгуурин
ЛИДА гэдэг городые эзэлэн абаба.
Эхэ городые эзэлэн абахын түлөө
дээршүүдта генерал-лейтенант ОС-
ТРИН, генерал-майор ЧЕПУРКИНАЙ,
генерал-майор БРИКЕЛИИН, генерал-майор
Морито сэрэгүүд; танкова сэрэ-
г-лейтенант РОДИНОЙ, подпол-
КОВАНАЙ, подполковник КАРНОВАЙ,
ДРОНИНОЙ, майор БРИЛОВЭЙ,
ЛЕНКЫН танкистнууд; генерал-
ПЯГОЛЕВОЙ, генерал-лейтенант

КОШЕВОЙН, полковник КОВТУНОВАЙ, пол-
ковник ДУДКЫН сэрэгүүд; артиллерийн гене-
рал-майор НЕФЕДОВЭЙ артиллеристнууд; авиа-
циин генерал-лейтенант БЕЛЕЦКИИН, пол-
ковник КИТАЕВАЙ, полковник СТАЛИНАЙ,
полковник КОЖЕМЯКИНАЙ лётчигууд; майор
СОЛЯМКИНАЙ сапёрнууд болон подполковник
ФЕДОРОВОЙ хэлхээ-холбоошод шалгаран гара-
ба.

Ингэжэ туйлахан анжалтыг тэндэглэхын ту-
лада ЛИДА городые эзэлэн абахын түлөө боло-
нон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгархан
соединениүүд болон частьнуудта „ЛИДСКЭ“
гэһэн нэрэнүүдыг олгожо, орденуудаар шагна-
дахаар табиха.

Мүнөөдөр, июлиин 9-дэ, 22 часта манай

Эхэ ороной столица МОСКВА болбол ЛИДА
городые эзэлэн абаһан 3-дахы Белорусска фрон-
тын шэн габыата сэрэгүүдтэ зуун хорин дүр-
бэн эхэ буугаар арбан хоёр дахин артиллерийн
буудалга хэжэ, Эхэ оронойнгоо үнэнэһөө салют-
шэндэ хүргэхэ байна.

Оноо һайн дайшалхы ябуулгануудыг хэһэ-
нэй түлөө ЛИДА городые сүлөөлхын түлөө бо-
лоһон байлдаануудта хабаадалсаһан Танай
хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮР-
ГЭНЭВ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө болон бээ
даанхай байхын түлөө байлдаануудта амь бээ
үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ буллитарагшад үхэжэ томилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал **И. СТАЛИН**

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

Советскэ Союзай Маршал **РОКОССОВСКИДО**

БЕЛОРУССКА фронтын сэрэ-
г-полковник ПЕТРОВСКИИН, полковник МОРОЗО-
ВОЙ, полковник ДЖАНДЖАГАВЫН, полков-
ник ПЕТУНИНАЙ, полковник ВАСТЕЕВЭЙ,
подполковник СМЕКАЛИНАЙ, подполковник
ЧЕРНОУСЕНКЫН, подполковник ТАРАНЕН-
КЫН, подполковник ВИНОКУРОВАЙ, полков-
ник ШМЫГЛЕВОЙ сэрэгүүд; генерал-лейтенант
ПЛИЕВЭЙ, генерал-майор ТУТАРИНОВАЙ, ге-
нерал-майор ГОЛОВСКИИН кубанска хасагуу-
дай морито сэрэгэй соединениүүд; танкова
сэрэгүүдэй генерал-майор БАХАРОВАЙ, танко-
ва сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КРИВОШЕИ-
НЭЙ, подполковник БОЙКЫН, полковник КУЗ-
НЕЦОВОЙ, подполковник БАРАНЮГАЙ, под-
полковник ТРУШКИНАЙ, полковник ХЛЮ-
ПИНЭЙ, полковник ГАВРИЛОВАЙ, полковник
КУЛИКОВОЙ, подполковник ЛОЖКИНОЙ, под-
полковник ВАСИЛЬЕВАЙ, подполковник РЫ-
ЖАНОВАЙ, танкистнууд; полковник ВОСКРЕ-
СЕНСКИИН, полковник ГОРОДОВЕНКЫН,
подполковник СВЕНЦИЦСКИИН, подполков-
ник СЕРГЕЕВЭЙ, подполковник ТАРАСОВАЙ
артиллеристнууд; авиациин генерал-майор
ДЗУСОВАЙ, полковник ВИНОГРАДОВАЙ лет-
чигууд; I-дэхи рангын капитан ГРИГОРЬЕВОЙ,
2-дохы рангын капитан МИТИНЭЙ Днепровско
гол мүрэнэй сэрэгэй флотилиин частьнууд;
полковник ПЕТРОВОЙ, майор ЛИСИЦКИИН,
майор БЕЛЯКОВОЙ, подполковник НИКОЛАЕ-
ВАЙ, инженер-капитан ФРАНЧУГАЙ сапёр-

ковник ПЕТРОВСКИИН, полковник МОРОЗО-
ВОЙ, полковник ДЖАНДЖАГАВЫН, полков-
ник ПЕТУНИНАЙ, полковник ВАСТЕЕВЭЙ,
подполковник СМЕКАЛИНАЙ, подполковник
ЧЕРНОУСЕНКЫН, подполковник ТАРАНЕН-
КЫН, подполковник ВИНОКУРОВАЙ, полков-
ник ШМЫГЛЕВОЙ сэрэгүүд; генерал-лейтенант
ПЛИЕВЭЙ, генерал-майор ТУТАРИНОВАЙ, ге-
нерал-майор ГОЛОВСКИИН кубанска хасагуу-
дай морито сэрэгэй соединениүүд; танкова
сэрэгүүдэй генерал-майор БАХАРОВАЙ, танко-
ва сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КРИВОШЕИ-
НЭЙ, подполковник БОЙКЫН, полковник КУЗ-
НЕЦОВОЙ, подполковник БАРАНЮГАЙ, под-
полковник ТРУШКИНАЙ, полковник ХЛЮ-
ПИНЭЙ, полковник ГАВРИЛОВАЙ, полковник
КУЛИКОВОЙ, подполковник ЛОЖКИНОЙ, под-
полковник ВАСИЛЬЕВАЙ, подполковник РЫ-
ЖАНОВАЙ, танкистнууд; полковник ВОСКРЕ-
СЕНСКИИН, полковник ГОРОДОВЕНКЫН,
подполковник СВЕНЦИЦСКИИН, подполков-
ник СЕРГЕЕВЭЙ, подполковник ТАРАСОВАЙ
артиллеристнууд; авиациин генерал-майор
ДЗУСОВАЙ, полковник ВИНОГРАДОВАЙ лет-
чигууд; I-дэхи рангын капитан ГРИГОРЬЕВОЙ,
2-дохы рангын капитан МИТИНЭЙ Днепровско
гол мүрэнэй сэрэгэй флотилиин частьнууд;
полковник ПЕТРОВОЙ, майор ЛИСИЦКИИН,
майор БЕЛЯКОВОЙ, подполковник НИКОЛАЕ-
ВАЙ, инженер-капитан ФРАНЧУГАЙ сапёр-

нууд болон хэлхээ холбооной сэрэгүүдэй гене-
рал-майор ЛИТВИНЕНКЫН, полковник БО-
РИСОВАЙ, полковник ПЛОТКИНОЙ, хэлхээ-
холбоошод шалгаран гараба.

Ингэжэ туйлахан илалтыг тэндэглэхын ту-
лада ШАРА мүрэнине гаталан гараха ба
СЛОНИМ болон ЛУНИНЕЦ гэдэг городуу-
дыг эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаа-
нуудта үлэмжэ ехээр шалгархан соедине-
ниүүд болон частьнуудта „СОНИМСКА“,
„ЛУНИНЕЦКЭ“ гэһэн нэрэнүүдыг олгожо
орденуудаар шагнагдахаар табиха,

Мүнөөдөр, июлиин 10-да, 23 часта манай
Эхэ ороной столица МОСКВА болбол ШАРА
мүрэнине гаталан гараһан ба СЛОНИМ болон
ЛУНИНЕЦ городуудыг эзэлэн абаһан I-дэхи
Белорусска фронтын сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин
дүрбэн эхэ буугаар хорин дүрбэ дахин артил-
лерийн буудалга хэжэ, Эхэ оронойнгоо үнэ-
нэһөө салют-шэндэ хүргэхэ байна.

Оноо һайн дайшалхы ябуулгануудыг хэһэ-
нэй түлөө ШАРА мүрэнине гаталан гараха ба
СЛОНИМ болон ЛУНИНЕЦ городуудыг эзэлэн
абахын түлөө байлдаануудта хабаадалсаһан
Танай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН
ХҮРГЭНЭВ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө болон бээ
даанхай байхын түлөө байлдаануудта амь бээ
үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ буллитарагшад үхэжэ томилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал **И. СТАЛИН.**

Маршал Коневто колхозно бэлэг

8. (ТАСС).
Подошнов-
Союзай
Конев-
ажал-
гүн-
Коневой
30-
зөө-
түхэриг оруулаа.

гэһэн танкова колонна байгуул-
ха гэжэ шийдбэ. Гүрэнэй бан-
кын районно таһагта 410 мян-
ган түхэриг сээр мүнгэн ба
458 мянган түхэригтэ гүрэнэй
урьһаламжануудай облигацинууд
оруулагданхай. Гансахан «Стро-
ла» гэжэ хүдөө ажалай арте-
лиин колхознигууд 130 мянган

Господин Эрик А. Джонстон гэгшэ СССР-һээ мордобо

Энэ оной июлиин 7-до Амери-
кын Колбоото Штадуудай худал-
даа-наймаанай палатын түрүү-
лэгшэ господин Эрик А. Джонс-

тон гэгшэ СССР-һээ мордобо.
Господин Эрик А. Джонстон
гэгшэ СССР-тэ байха үедөө ажа-
үйлэдбэрини олон предприяти-

нууд болон хэдэн городуудай
культури, эмхи зургаануудаар
абаба. (ТАСС).

Ород хэлэнэй атлас

Суута лингвист академик И. В.
Щерба гэгшэ Ленинградта ороо.
Мүнөө тэрэ болбол ород хэлэнэй
атлас эрхбэлгодо хүдэлмэрижэ

байна. Тимэ атлас манай орон
дотор түрүүшынхөө гаргагда-
хань. Энэ хүдэлмэриг педагогич-
ческа институтуудай профессор-

ско-багшанарай кадрнууд болон
студентнууд үргэнээр хабаадуу-
лагданхай.

Эр ургасын ба малажал хугжөөхын түлөө Бүхэсоюзни мурьсөөн

Колхозоо бүри бэхижүүлхын түлөө

Энхэ найхан Эхэ оропойнгоо түлөө улаан голоо хайралангүй тэмсэжэ байгаа суута баатарнуудтаа бодото туһаламжа үзүүлхын тулада манай Лениней нэрэмжэтэ колхозой членүүд хамаг хаба шадалаа гаргажа байна. Тийн, өдөнэр амбаараар дүүрэн талха таргатай, хоройгоор дүүрэн хони малтай болохын түлөө социалистическэ мурьсөөндэ бултадаа оролсоод бага бэшэ амжалтануудыг туйлажа байха юм.

Мүнөө жэлэйнгээ хабарай тарилгын хүдэлмэригөө нөдөдөн хойхиноо эмхитэйгээр үнгэргөөдү. Түсэбэй ёһоор 1.150 га тарихын орондо 1.226 гектар хэһэн байнабди. Ашанга, Нарин Горхон нютагуудаар хэһэн тарилгамнай бараг найнаар ургажа байна. Тарилгын хүдэлмэригдэ абанан тарианажалай хоёр, тракторна нэгэ бригаданууд магтаалтайгаар ажалажа гараа. Хоёр бригаданаа бүридхэн 6 звенонууд соо нүхэр Цыдыповагай хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуудай звено түрүү нуури эзлхэн байна. Энэ звено 150 гектар тарилга найн шанартайгаар хэжэ гараба. Звеногой членүүд нүхэр Цыдыповагайнгаа үндэр бүтээсэтэ ажалаа жэшээ абан, бүгэдэ эдибхитэйгээр хүдэлмэригжэ колхозойнгоо правлениһаа шан абанан байха юм. Мүн колхознигууд Дарьма Цыренжапова, Алексей Садовский, Содном Бадмаев, Цыбжит Найданов, Арди Будаев гэгшэдэй тарилгын эмхитэйгээр абанд нүүз хүртэр үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэригжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө тарилгынгаа хойноһоо найнаар харууһалжа үндэр ургаса хуряахын түлөө буртаг үбнэ, үрмэдхэ түүхэ хүдэлмэри ябуулжа байнабди. Үбгэд хүгшэд болон нургуулин үхибүүдхэ бүридхэн хэдэн звенонууд эмхитэйгээр, 600 гаран гектарай буртаг үбнэ түүбэ. Энэ хүдэлмэригдэ ябгшад эрхим шанар болон үндэр бүтээсын түлөө бүгэдэ мурьсэнхэй.

Тарианажалайманай бригадын бүхы членүүд тарилгын үедэ

туйлаһан өдэ амжалтануудаа улам арбидхаха зорилго табтад, үбһэндөө муу бэшэ бэлдхэлгэйгээр оробо. 14 сенокосилка, 12 морин тармуур 50 гар хажуур, 75 тармуур, 15 аса гэхэ мэтын үбһэнэй хэрэгсэлүүдыг захибарилгада колхозой дархан нүхэр Намдаков горьтойхон оролдоггоо гаргаһан байна. Үбһэнэй хүдэлмэригэ шиндхэжэ гараха эдэ машина зэмсэг болон мори унаанууд бригада, звено бүхэндэ хубаагдажа үгтэнхэй. Бидэнэр энэ жэлдэ 2.000 гектар сабшаха, 1.000 тонно силос дараха, 800 центнер набшаһата тэжээл бэлдхэхэ түсэбтэйбди. Үбһэуриалгада 120 хүн ябажа 25 хонгосоо дүүргэжэ гараха байна. Баруун, Зүүн Ашанга болон Нарин Горхойой малшад силос дараха 7—8 нүхэ малтаван, мүн хэдэн центнер набшаһата тэжээл бэлдхэн байха юм.

Гадна, манай колхознигууд таряахуряалгада бэлдхэжэ эхилэнхэй. 3 жатка, сушилка тэргэ, хоорпонууд захидаа. Мүн амбаарнууд захидажа байна.

Тэрэшэлэн манай малай ферменүүдэй хүдэлмэригшэд тарианажалайнгаа бригаданууднаа гэгдхэгүйн түлөө үнэн сэхээр ажалланад. Тэрэнэйнгээ ашаар үхэр, хони болон адуу мори үхэбэрилхэ гүрэнэйнгөө түсэбүүдыг үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Мүнөө түсэбэй ёһоор 3.148 хони, ямаатай байха аад, 3.600 хони ямаатай, 1.150 эбэртэ томо малтай байха аад, 1.230 үхэрэй, 371 адуу моритой байха аад, 383 толгой адуу моритой байнабди. Малажал үхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбүүг үлүүлэн дүүргэжэ, аймаг соохи социалистическэ мурьсөөндэ илаад, ВВП(б)-гэй айком болон аймагай гүйсэдхэхэ Комитэдэй дамжуулгын Улаан туг Карл Марксын нэрэмжэтэ хүршынгөө колхозоме илажа абанхайбди. Түрүү малшад адуу мал үхэбэрилхэ гүрэнэйнгөө түсэбүүдыг үлүүлэн дүүргэхын, тэдэнэрхэ абтаха ашаг олзынь ехэдхын түлөө бүхы хабашадалаарам тэмсөөд. Жалма Нанзатовагай хүтэлбэрилдэг ком-

сомольско-залуушуудай хониной-товарна гүүрт тул абалгаа найнаар үнгэргэжэ, нэгшье хурьга үхүүлээгүй. Түрүү хонишон Цырендулма Ринчинова гэгшэ ноһо хайшалаа түсэбөө 111 процент дүүргэжэ, 10 килограмм ноһо нэмэлтэ түдбэри абанан байна. Мүн адуушад Даниил Садовский гэгшэ 26 унага абалын орондо 40 унага абажа, эрхим жэшээ харуулаа. Энэ мэтэ магтаалда оромо найнаар хүдэлмэрилдэг малшад манайда үдэрхөө үдэртэ олошорно. Мүнөө бүхы ферменүүдэйманай хүдэлмэришад малнуудаа садхалан ба дулаан байрануудаар хангала гэһэн уялгануудаа бодотоор дүүргэжэ байна. Малай бүхы байрануудай дотори шэбхэ сэбэрлэгдэн, 1944—45 ондо хүрэхэһөө үлүү гараха хохир бэлдхэгдэн байха юм.

Тарилгын хүдэлмэрин үедэхи болон малажалшадай социалистическэ мурьсөөнэй дүн гаргалгатаа дашарамдуулан колхозойнгоо хамтын суглаа хэжэ тэндэ 54 түрүү колхознигуудыг шагнаһан байнабди. Мурьсөөнэй эдэ түрүүшүүдтэ 4 хони, 10 тахай, 1.000 гаран түхэригэй эдэ бараан, 2.000 гаран түхэриг мүншэн шагналнууд үгтэн байха юм. Шагналнуудыг абанан эдэ түрүү хүнүүд колхозоо бүри бэхижүүлэн, фронтдоо туһалха ябадалаа улам арбидханабди гэһэн нангин уялгануудыг абажа бэшэ колхознигуудаа уриалбад.

Улаан Арминггаа баатар зоригто хүбүүдэй үдэр бүрини хүрэг, ехэ илалтануудыг үшөө ехээр арбидхалын тулада ажаллайнгаа фронт дээрэ үдэр бүнгүй хүдэлжэ, түрүү зэргээ алдахагүйбди гэжэ бүхы колхознигуудайнгаа зүгһөө арюун тавгаригаа баринаб. Тингээд, тарианажал болон мал хүрэгөө хүгжөөхын түлөө мурьсээл гэжэ республикынгаа колхозуудыг уриалха байнаб.

Д. БАЗАРЖАПОВ, Хөрин аймагай Лениней нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Түрүү колхозууд түүбэрилэн сабшажа эхилбэ

Кяхтын аймагай зарим колхозууд үбһэндөө бараг бэлдхэлтэйгээр оробо. «Пограничник», «Красное знамя», Калининэй нэрэмжэтэ колхозууд түүбэрилэн сабшалгаа түлэг дундаа ябуулжа байна. Эдэ колхозуудай косилкашад, гар хажуушад, тармууршад, эрхим шанарай үндэр бүтээсын түлөө бүгэдэ мурьсэнхэй.

Мүн аймагай түрүү колхозууд адуу малнуудтаа набшаһата тэжээл бэлдхэжэ байна. Усть-Киранска сельсоветэй Лениней нэрэмжэтэ артелиин малажалай ферменүүдэй хүдэлмэришэд 50-аад центнер набшаһата тэжээл бэлдхэбэ.

Н. АВЕРИНА.

Магтаалтай хонишод

Зунай аайма халуун, үбдэй ханхинама хүйтэн, хабар намарай хагсуу хара балхиндашье хаатангүй хонин хүрэгтээл хамта ябадаг колхозник Цыденжап Мишкеев гэгшэ өөрынгөө магтаалта ажалаар Ульдиргынгөө сомоной (Ярууна) Кировэй нэрэмжэтэ колхоз соо суурханхай. Энэ өөрынгөө хани нүхэр болохо Цырема Шагдарова гэгшэтэй хамта харадаг хонин хүрэгүүдээ олошоруулхын түлөө бүхы ханалаа табидаг юм. Тийн, эдэ хоёр ханинууд хонидоо оролдосотой найнаар харууһалан адуулжа, үбнэ тэжээлээр дутамаг үнгэргэжэ хатуу хабарыг гарза гайгүйгөөр дабан гараба. Түл абалгын үедэ өөһэдынгөө харюусалга бүри шангадхажэ, 242 эхэ хонидоо 246 хурьга абаа.

Хонин хүрэгүүдээ оролдосотой найнаар харууһалжа шэнэ түлөө үхүүлэнгүй тэмжээһэн магтаалта хониншод Мишкеевтан колхозойнгоо хүндэлэлэй доскада гараһан байна.

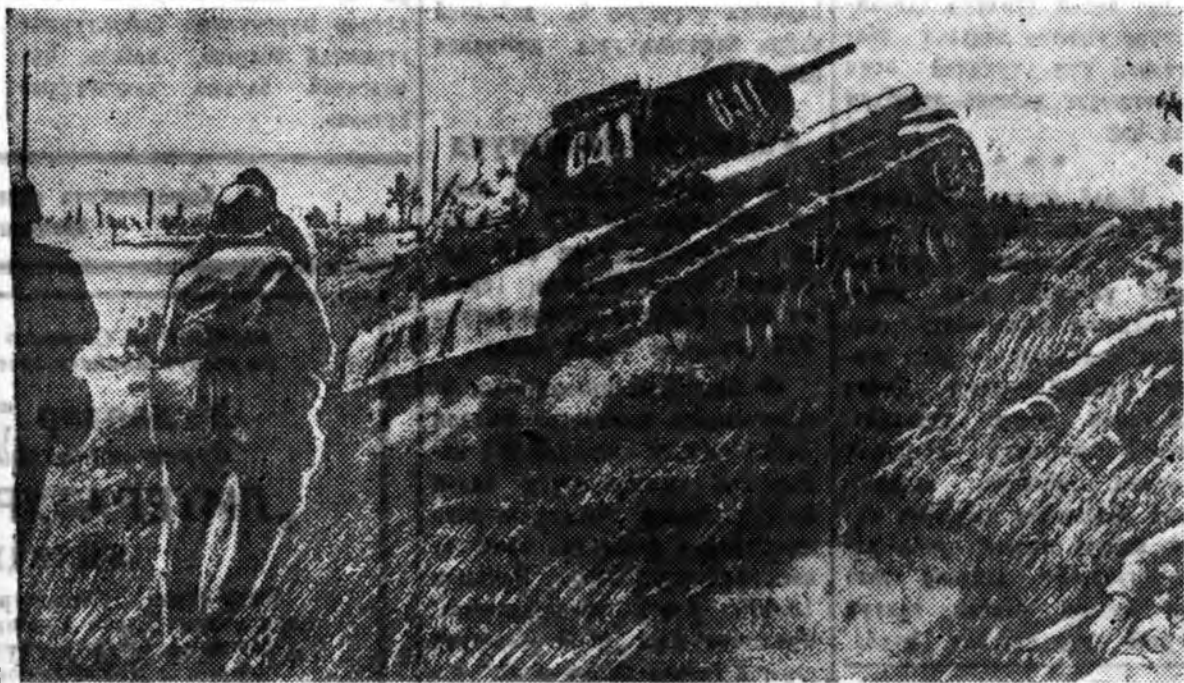
С. ТАМЖИТОВ.

Адуу малынь хоролтотой

Бичурын аймагай Ара-Хэрээтэйн сомоной «Коминтерн» колхоз 1943—44 онуудай ниурта эбэртэ томо мал, хони ямаан болон олохон толгой гахайнуудыг хоролтодо оруулба. Тингээжэ тус колхоз адуу мал үхэбэрилхэ гүрэнэйнгөө түсэбүүг дүүргэжэ шаддагүй байха юм. Ушар шалтагаанинь юуб гэхэдэ, тус колхоз адуу малайнгаа харууһалга найжаруулха, садхалан тэжээл дулаан байра бэлдхэхэ шухала хэмжээнүүдыг хойшонь татаһан байна. Үнгэргэжэ жэлдэ энэ колхоз үбнэ хуряалгааа тох муугаар үнгэргэһэн ба аяар зуугаад гектар сабшалангаа хуряжа хүшэ-хүрэнгүй хаяһан байха юм. Мүн малай бэлшээрээр элбэг байбашье, тэрэнэ хүсэд хэрэглэдэггүй байна.

Адуу мал үхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбүүг дүүргэжэгүй байһан аад, АЗ0-һоо зүбшөөл абажа 13 хони, 16 поршоонхо, нэгэ симментальска үүлтэрэй үхэр хүдэлдэба. Нимэ баримтанууд саа-шадда бишинханшьё тэсэшгүгэй. Колхозно малажалыг хүгжөөхө ябадалда һаад тохёолдуулха байһан тус колхозой гэмтэ ниурнууд хуулин харюусалгада хабдадуулагдха ёһотой.

Д. ЮМСУНОВ.

Ленинградска фронт, Карельска перещеек. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: автомашинууд дашарууд (офицер Афанасьев вай) танкинуудай хойноһоо добогтодо орожо ябаа.

С. Чертов, С. Сулагов гэгшэдэй фото (ТАСС-эй фотохронико).

аймаг нар
түсэбөө
дүүргэбэ
абтаба).
амжалта-
Закаменай
түлэг бэлдхэл-
орон юм.
аймагай колхозууд
нар хахалхын
бэлдхэжэ, тү-
дүүргэһэн байна.
III Интернацио-
наль сельсоветэй
сомоной
«Майн
нар хахалха
дүүргэжэ.
шэнэ ба
газар хахалаг-
үбһээ
хамта,
тарилгынгаа
эмхитэй-
м. Бүхы
үбһэнэй
түсэб 60 про-
үдэрүүдтэ
үб-
сарлан саб-
ахлаба. Мы-
Калининнай
Одон» колхо-
бэлдхэлтэй-
эмхитэй бүхы
үбһэуриалгаа
соо эрхим ша-
түлөө со-
лануудыг абан
аймагайнгаа
бүхэжүүлхэ
Д. АМДИНОВ,
нэгшэ.

Жамъян БАЛДАНЖАВОН

АША ХҮБҮҮН

(овеллэ)

«... Гвардин лейтенант Дембэрэл Дэлгыров гэгшэ эсэгэ ороной агууека дайн дээрэ дайсагтай баатарлигаар дайладалаар алуулба...» гэхэн уйдхарга мэдээсэлые тэрээнэй гэртэхи хүлээн абаба.

Юун гэхэн өхэ гашуудал гэшэб! Хорёод наһанай эдир залуухан хүбүүн хүгшэн буурал болоһон ажы абадаа, хайрата янаг ханилһан нүхэртөө бусажэ ерэхэгүй гэжэ ханаа сэдхэхэдэ багтахар бэшэ байнал даа. Тээд юун гэхэб даа... Дайн байлдаан гэшэ нимэ юм бээ даа.

Табяад наһатай болоһон эсэгэ өхэ хоёрын уй гашуудалда дарагдан тэрэ мэдээ хүлэжэ абаһан үдшэндөө колхозно гэрийнгээ оёрто һуужа байба.

...Гэнтэ үүдэн түрд гээд хүнгэхэн хүлтэй хүн ороод өрөбэ.

Демид абгай (Дэмбэрэлэй ажы тингэжэ нютагай залуушуудта алдаршаһан байгаа) гэнтэ мэдээ ороһон мэтэ нюдээ нээжэ харахадань, Должон басаган орожо ерээд, абягүй уруугаа хараад вогсожо байба. Должон Дэмбэрэл хоёр үнинһөө хойшо нэшхэлтэй байһан байгаа. Тэрэниһень нютагайхин хуу мэдэхэ, Дэмбэрэлэй армияда ошохонь Должон станци хүртэр хүргэжэ ошохон байгаа юм.

Мүнөө Должон гаргаа саарһа нугалжа шангаар адхаад, янаг нүхэрөө шаналһан уй гашуудалаа бүхы хүсэ шадалаараа далдалан даража бээ барин зогсожо байба.

Демид абгай даруу булахан хоолойгоор хэлэнэ:

—Должон, наашаа, хүүгэмни, ерэл даа...—гээд бэшэ үгэ хэлэжышье шадаагүй, гашуудалта нелбоһоо адхаруулан, хоёр гараа дэлгэн угтахадань, Должон хэдышье тэсэхэ гэжэ ханааншые вaa, нюдэнһөө нелбоһо адхаруулан, Демид абгайнгаа өнгөртэ нюураа няжа сомсойн һуушоод һүгшарба.

—Хүгшэдтөө орожо өрээ хадаа хүрөөш даа, хүүгэмни...—гээд Демид абгай аалиханаар дуугаран, Должонийнгоо толгойе өдбэнэ.

Тэрээнэй зосоонь зол жаргаһай гэрэл туяархаяа болишоод, үхэр хара шулуунда дарагдан байһандай үзэгдэжэ байгаа хэн.

Гэнтэ Должон нүг харайн бодожо, зуруул ялаб байса зураад кара эһэн болоһон лампынь аһажархиба. Дэлгэр үбгэн ямар үнимэ бодолоо алдархарһан нюдөөрөө сонхоор шургажа ороһон һүнийн харанхы руу хаража байгараа Должонийе харамсаараа улайшаһан хайратайхан нюдөөрөө мнэрэн угтаба.

—Ахай, абгай,—гэжэ Должон зоригтой шангаар дуугаржа, гартаа адхаад ябаһан саарһаа лампын гэрэлдэ,—энэ Дэмбэрэлэйнай фронт дээрэһээ, окол сооһоо бэшэһэн бэшэг хэн...—гэбэ.

Хоёр хүгшэд улам дүтэлэн һуужа, энэ бэшэг хадаа тэдэнэй бүхы хуби заяае шиндхэхээ байһан юм шэнгээр хандана.

Должон бага шашэргэнэн татаһан хоолойгоор уншана: «...Энэ бэшэгые окопын оёорһоо бэшэжэ байнаб. Дээгүүрнэ байд-байд гээд лэ томо жэжэ, һомонууд хинганан гаража, тон ойрохон төһөрнэ. Тэрээнэй дорбоогоор окопын эрьсүүд хэмхэрэн, шорой тоохон дээрэһэмни унана... Сэрэг дайн гэшэ хурим түрын хэрэг бэшэ даа. Эндэ арад зонийнгоо нэрэ түрын түлөө тэмсэһээр үхэшэхэдшые гайхалтай юмэ үгы байна даа. Хэрбээ элдэб аюулай намтай ушараа юм хаань, хайрата хоёр хүгшэдтэм ушарынь хэлэн үгэжэ, орожо гаража ябаарай даа. Таанар уйлажа гашуудажэ ябаха бэшэ харин бүхы хүсээ дайсанһие дараха хэрэгтэ, улас оронойнгоо хүсэ шадалые шангад хаха хэрэгтэ хандуула ёһотой байнат...». Должон абягүй газар хаража байн алдатарая, гэнтэ зоригтойгоор дээгүүр хаража хэлэнэ:—Дэмбэрэлнай баатарай үхэлээр наһабараба ха юм даа. Тээд энэ заяаонь та хоёртоо уншажа үгэхээ өрээ һэм.

Дэлгэр үбгэн бээдэ няалдаад байһан буртаг муухайе һалгандал толгойгоо хүдэлгэн хэлэнэ:

—Хүбүүмни мэдээд лэ нигэжэ бэшэһэн байха. Уйлаалтагүй, зүб! Дайсанаа дараха, зүб! Хэн манда энэ уй гашуудал асарааб?—Фашистан...—гэжэ эрид шангаар хэлэжэрхөөд,—Зай. Должин, хүрөөш даа... һайнши—гэнэ.

—Ута наһа наһалжа, удаан жаргал жаргажа ябаарай даа,—гэжэ Демид абгай Должонгоо юрөөгөөд, утаар шуухиран наһа алдана.

Тэрээнһээ уламжалан, манай ороной баялигта горьдоод довтолон ороһон фашистка булим-тарагшадтай шүһата муухай хэрэгүүд тухай хүнүүдэй хөөрэлдэхэдэ дуулаһанаа ба газетэдэ уншанаһаа хэлсэхэ зуураа, олон мянган нарай нялха үхибүүд эхэ эсэггүй боложо үншэрһэниһе дурдажа хөөрэлдэнэ. Тинхэдэ үбгэн наһан болоһоншые һаа, гартаа буу барнжа хүбүүнэйнгээ түлөө шатажа байһан гал дүлэн дундуур дайсанһаа хоро үһөөгөө абахаад абахаб гэхэн уур сухалай охин тэрэ хүгшэдэж досоонь соробхин байгаа хэн.

«... Нарай хүүгэд... Тээд ямар гэнтэй гэшэб. Эй, заяан зайлуулаг, яахадань... жадын үзүүртэ үлгэнэб... Тээд немецүүд—хүн зон бэшэ—тэдэ галзуурһан нохосууд, сүүбэн шононууд гэшэл!»—гэжэ Демид абгай аман соогоо дуугаран, өөрөөшье мэдэнгүй иударгаа зангидажа, нелбоһо адхаржа хуурай болоһон нюдөөрөө хүхэрэн байгаа хадын оройе хаража, огторгойн дайдаар элэз татаһи ниндэн ябаһан галуун шубуудай дууе дуулаад һууба.

(Түгэсхэлынь хожом гараха).

Сталинска шагчылай лауреат, уральска горняк Илларион Янкинай үрэмдэлгын дүй дүршөл Ачисай гэжэ туулганай руднигта (Урда Казакстан) үргэһээр хэрэглэгдэнэ: Забойщик Г. Д. Иванов гэшэ тэрээнэй дүй дүршэлдэр хүдэлмэриликжэ 7 нормо хүртэр дүүргэнэ: ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Д. Иванов. М. Зильберманай фото (ТАСС-эй фотохронико).

ХИЛЫН САНА

Союзнигуудай экспедиционно хүсэнүүдэй верховно командованиин штабай мэдээсэл

ЛОНДОН, июлин 8. (ТАСС). Союзнигуудай экспедиционно хүсэнүүдэй верховно командованиин штабай үглөөнэй мэдээсэл соо нигэжэ хэлэгдэнэ:

Каратанай сектортэ зүүн зүгһөө довтолжо ябаа манай сэрэгүүд Вир мүнэнэй саада тээ плацдармаа үргэдхэбэ. Хойгуур союзнигуудай сэрэгүүдэй ондоо частьнууд Каратанһаа гараһан харгыгаар Сен-Жан-де-Дэ гэдэг зүг тээшэ дабшаба. Эдэ хоёр бээ бээдэ дүтэлжэ ябаа бүлгэлгэнүүд мүнөө городһоо хоёр милиин газарта байна.

Союзнигуудай авиаци үдэрэй туршса соо ба июлин 7-ой үдэшэ болоһон тулалдаануудта газар дээрхи сэрэгүүдтээ сэхэ туһаламжа үзүүлһэн ба дайсанай байра барилгануудта довтолһон байна.

Гадаадын һонинууд

◆ Европодо английска авиаци июнь нара соо 188 самолёдоо, германска авиаци 419 самолёдоо гэжээ. Италида Германия 460 самолёдоо, союзнигууд 373 самолёдоо гэхэн байна.

◆ Вишнёйска пропагандын ба информации «министр» Филипп Анрио гэгшын алагдаһанай дашарамда гитлеровецүүд болон Вишин полице Франциин томо городуудаар үргэн өхэ арест ба нэгжүүлүүдые хэнэ. Парижда 15.000 хүн арестовалагдаа. Франциин олон томо городууд сэрэгтэй байдалтай болонхой. (ТАСС).

Забайкальска фронты сэрэгтэй соведһээ

Забайкальска фронтын Сэрэгтэй Совет болбол Чита городто албанайнгаа уялгануудыо дүүргэжэ байха зуураа Забайкальска фронтын Сэрэгтэй Соведэй член генерал-лейтенант Зимин Константин Николаевичын июлин 7-до гэнтэ үбэдэжэ нүгшэһэн тухай гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

Нүхэр Зимин наһа баража, Забайкальсын сэрэгшүүд болон

бүхы Улаан Армискэ партиин Улаан Армиин дэлмэрлэгшарэй гэшэ.

Генерал-лейтенант мн тухай дураһанай зүрхэндэ дагдаха ба Забайкальска шүүдые өөрнөһон политическэ үшөө һайжагдһон байна.

Забайкальска фронты политическэ управлени

Забайкальска фронтын Политическэ Управлени болбол Забайкальск фронтын Сэрэгтэй Соведэй член генерал-лейтенант нүхэр Зимин Константин Николаевичын гэнтэ үбэдэжэ нүгшэһэн тухай гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

Нүхэр К. Н. Зимин июлин 7-до албанайнгаа уялгануудыо дүүргэжэ байха зуураа нүгшэбэ. Нүхэр К. Н. Зимин наһа баража, Забайкальсын большеви-

гүүд болон бүмнин—Сталиннай хүбүүн ба Улаан партиино-политическэ рилэгшэдэй нм

Нүхэр К. Н. Зимин расхаал болбол хадагдаха ба фронтавай сэрэгтэй ралсал болон үшөө эрхмн жуулха байна.

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой БМАССР-эй Совнарком болон Соведэй Президиумһээ

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Областной Комитет, Бурят-Монгол АССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет болон Верховно Соведэй Президиум болбол Забайкальска фронтын Сэрэгтэй Соведэй член генерал-лейтенант Зимин Константин Николаевичын гэнтэ наһанһаа нүгшэһэн тухаа гүнзэгыгөөр гашууданаһаа мэдээсэнэ.

Зимин Константин Николаевич наһа баража, Забайкальска фронтын сэрэгшүүд, советскэ Забайкальсын ажалшад Ленин—

Сталинай парти Улаан Армиин ческэ хүдэлмэриликжэ

Генерал-лейтенант хай дураһанай фронтын боецнуудай, советскэ бүхы ажалшад мүнхэдөө ханды Советскэ Союз алба хэһы ба Эхэ ороной арами бээ хандылаһые уриалһа

Колхознигууд нургуули нэргээн бодхооно

Украинада гитлеровецүүдэй хандаргаһан нургуулинууд нэргээн бодхоогдожо ба заһабарилгаджа байна. Город болон тосхонуудай ажаһуугшад гүрэнэй зөөри гаргашалангүйгөөр өөһэдынгөө хүсөөр нургуулиин байрануудые гуримтай болгоно, мебель, һуралсалай багажа зэмсэгүүдые бүтээнэ.

Винницкы багшанар болон ридэһэн бригадуулине нэрсэ воградска, Сталинска шахуу һуртшэнэ жэдэ

Харюусалгата редакторай өрөлөгшө Д. ЛУБСАН

БМАССР-эй Советскэ уранзохёолон ба республиканска газетанүүдэй үглөөдөр июлин 13-ой үдэшын 9-шө бурят-монголой урчозолдон «ЛИТЕРАТУРНА ЧЕТ» ЭМХИДХЭХЭНЬ Эндэ наука, литература ба искусство мэрлэгшэд, Улаан Армиин боецүүд ба багшанар ба студентүүд уригдаһон ДНИЛ-дэ болохо.